

**Najwyższa Izba Kontroli
Departament Nauki, Oświaty
i Dziedzictwa Narodowego**

Warszawa, dnia 19 października 2010 r.

**Pani
Katarzyna Tubylewicz
Dyrektor
Instytutu Polskiego w Sztokholmie**

KNO-4101-03-14/2010
P/10/070

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701, ze zm.), zwanej dalej *ustawą o NIK*, Najwyższa Izba Kontroli, Departament Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego skontrolował realizację przez Instytut Polski w Sztokholmie (*Instytut*) zadań w zakresie promocji kultury polskiej w Królestwie Szwecji w latach 2009-2010 (I półrocze).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli, podpisanym w dniu 1 października 2010 r., Najwyższa Izba Kontroli, stosownie do treści art. 60 ust. 1 ustawy o NIK, przekazuje Pani Dyrektor niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, realizację przez Instytut zadań związanych z promocją kultury polskiej.

Formułując ocenę pozytywną, NIK uwzględniła zakres i różnorodność zrealizowanych przez Instytut działań na rzecz promocji kultury polskiej oraz zapewnienie jej obecności w najważniejszych ośrodkach i środowiskach opiniotwórczych Szwecji. Podjęte przez Instytut działania promocyjne obejmowały najważniejsze dziedziny kultury polskiej, w tym wiedzę o Polsce i jej historii, malarstwo, fotografię, film, teatr, muzykę, język i literaturę polską.

W latach 2009-2010 (I półrocze) Instytut na działalność programową wydatkował – w przeliczeniu na PLN – łącznie 1.081,6 tys. zł, w tym: w 2009 r. – 754,7 tys. zł, w I półroczu

2010 r. – 326,9 tys. zł. Koszty działalności programowej stanowiły odpowiednio 26,2% oraz 32,5% kosztów ogółem Instytutu.

W ww. latach Instytut zorganizował lub współorganizował 86 przedsięwzięć (seminaria, wykłady, wystawy, koncerty, konferencje naukowe), w tym 52 – w 2009 r. oraz 34 – w I półroczu 2010 r., w których uczestniczyło odpowiednio 191.190 i 51.780 osób.

Na ocenę pozytywną wpłynęło również wykorzystywanie w działalności promocyjnej m.in. elektronicznych kanałów dystrybucji informacji takich, jak: dwujęzyczna strona internetowa Instytutu, odrębne strony internetowe tworzone na potrzeby najważniejszych projektów (np. KINOTEKA, Rok Chopinowski), portale społecznościowe (Facebook, YouTube). Instytut regularnie informował o swojej działalności poprzez newslettery oraz kontakty z przedstawicielami prasy szwedzkiej, polonijnej i polskiej.

Instytut był inicjatorem i współorganizatorem 13 wizyt studyjnych w 2009 r. oraz czterech w I połowie 2010 r., których uczestnikami byli przedstawiciele różnych środowisk: dziennikarskiego, instytucji kultury i festiwali, teatru i szkolnictwa wyższego.

Ważnym elementem promocyjnym jest siedziba Instytutu, znajdująca się w dzielnicy artystycznej Sztokholmu, wyposażona w meble i przedmioty użytkowe polskich designerów, oraz dbałość o spójną i atrakcyjną identyfikację wizualną placówki, która przejawia się w szczególnej staranności o jakość graficzną materiałów promujących zarówno działalność Instytutu, jak i poszczególne projekty artystyczne.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczą sposobu prowadzenia ewidencji księgowej oraz braku aktualnego regulaminu organizacyjnego Instytutu.

1. Ewidencja księgowa Instytutu nie była prowadzona w sposób umożliwiający automatyczne przypisanie kosztów do zadań realizowanych przez Instytut.

Powyższe – w ocenie NIK – utrudniało właściwą kalkulację i analizę kosztów jednostkowych zadań, jak również ustalenie faktycznych nakładów poniesionych przez Instytut w związku z realizacją pojedynczego wydarzenia artystycznego.

Podkreślenia wymaga fakt, że użytkowany w Instytucie program finansowo-księgowy daje możliwość tworzenie subkont i przez to prowadzenia ewidencji w podziale na poszczególne zadania (projekty), zaś wybór sposobu prowadzenia rachunkowości, stosownie do art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223, ze zm.), zależy od Pani Dyrektor jako kierownika jednostki.

2. Nie zostały podjęte działania zmierzające do zmiany przepisów *Wewnętrznego regulaminu organizacyjnego* Instytutu, w związku z wejściem w życie nowej podstawy prawnej - zarządzenia nr 30 z dnia 31 grudnia 2009 r. w sprawie nadania regulaminu organizacyjnego Ministerstwu Spraw Zagranicznych (Dz. Urz. MSZ Nr 7, poz. 111).

Ustalono, że z dniem 1 stycznia 2010 r. utraciło swą moc zarządzenie nr 8 Ministra Spraw Zagranicznych z dnia 24 marca 2009 r. w sprawie nadania regulaminu organizacyjnego Ministerstwu Spraw Zagranicznych oraz zmiany i uchylecia niektórych zarządzeń Ministra Spraw Zagranicznych (Dz. Urz. MSZ Nr 2, poz. 12, ze zm.), na podstawie którego wydany został *Wewnętrzny regulamin organizacyjny* Instytutu.

Ponadto uwagi NIK dotyczą nieopracowania wieloletniego programu działalności Instytutu, uwzględniającego system monitoringu i ewaluacji skuteczności realizowanych działań na rzecz zbudowania pozytywnego wizerunku Polski. Stwierdzono, że Instytut realizuje zadania planowane w cyklu rocznym, które następnie są uszczegóławiane w planach kwartalnych. Natomiast nie został opracowany wieloletni program działalności Instytutu.

Należy podkreślić, że Instytut zidentyfikował nadrzędny, długofalowy cel prowadzonej w Szwecji działalności promocyjnej, tj. zmianę wizerunku Polski, która przez część opinii publicznej jest postrzegana, jako kraj konserwatywny, homofobiczny i klerykalny.

Podstawą do opracowania wieloletniego programu powinny być jednakże wyniki badań opinii publicznej w Szwecji na temat Polski i Polaków, których nieprzeprowadzenie uzasadniano w trakcie kontroli brakiem dostatecznych środków finansowych oraz wysokim kosztem takich badań.

Ustalono, że Instytut nie wypracował systemu monitoringu i ewaluacji efektywności swojej działalności, mimo iż dysponował odpowiednimi narzędziami, w tym przede wszystkim analizował zainteresowanie prowadzoną stroną internetową, artykuły prasowe, dane liczbowe dotyczące frekwencji organizowanych przedsięwzięć.

W ocenie NIK istnieje konieczność dalszego rozwoju powyższych narzędzi oraz wdrożenia praktyki planowania szczegółowych celów działalności w zakresie dyplomacji publicznej i kulturalnej i mierników ich osiągnięcia.

Brak powyższych celów i mierników działań promocyjnych, zdaniem NIK, uniemożliwia jednoznaczne określenie wpływu działalności Instytutu na budowę wizerunku Polski jako kraju o bogatym dziedzictwie kulturowym, a także nie pozwala na zwymiarowanie efektów

działalności promocyjnej i w konsekwencji uniemożliwia dokonanie oceny skuteczności zrealizowanych przez Instytut zadań.

Przedstawiając Pani Dyrektor powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o realizację następujących wniosków pokontrolnych:

- 1) prowadzenie ewidencji księgowej w sposób umożliwiający przypisanie kosztów do realizowanych zadań merytorycznych,
- 2) dostosowanie *Wewnętrznego regulaminu organizacyjnego* do obowiązujących przepisów.
- 3) podjęcie działań mających na celu uzyskanie dodatkowych środków na przeprowadzenie badań wizerunkowych Polski i Polaków w Szwecji,
- 4) rozważenie opracowania wieloletniego programu działalności Instytutu, formułującego szczegółowe cele oraz mierniki, służące ocenie efektywności i skuteczności podejmowanych działań.

Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, zwraca się do Pani Dyrektor o przesłanie, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Pani Dyrektor prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Departamentu Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.